Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen lausunto

HE 68/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituslainsäädännön muuttamiseksi

20.5.2022

Anu Vuorinen
Sote-palveluiden järjestämisen valmistelija
1.6.2022 alkaen strategia- ja talousjohtaja, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

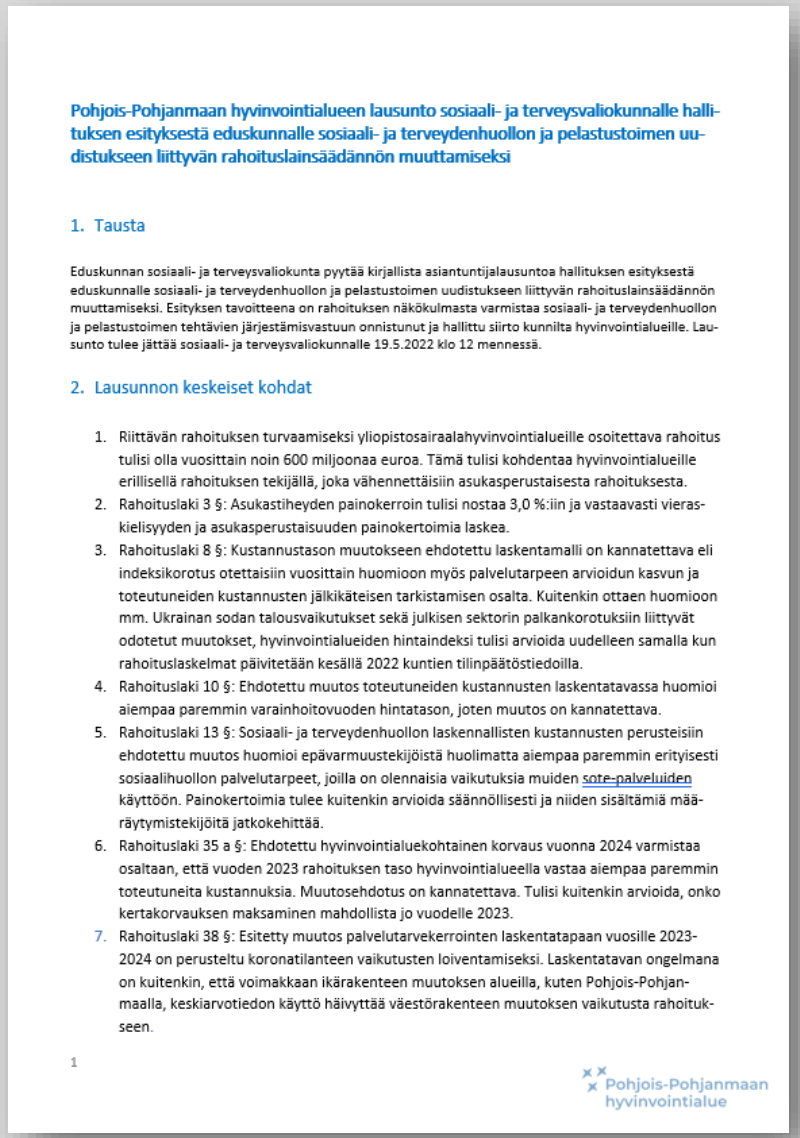

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituslainsäädännön muuttamiseksi

1. Tausta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta pyytää kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituslainsäädännön muuttamiseksi. Esityksen tavoitteena on rahoituksen näkökulmasta varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuun onnistunut ja hallittu siirto kunnilta hyvinvointialueille. Lausunto tulee jättää sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 19.5.2022 klo 12 mennessä.

2. Lausunnon keskeiset kohdat

1. Riittävän rahoituksen turvaamiseksi yliopistosairaalahyvinvointialueille osoitettava rahoitus tulisi olla vuosittain noin 600 miljoonaa euroa. Tämä tulisi kohdentaa hyvinvointialueille erillisellä rahoituksen tekijällä, joka vähennettäisiin asukasperustaisesta rahoituksesta.
2. Rahoituslaki 3 §: Asukastiheyden painokerroin tulisi nostaa 3,0 %:iin ja vastaavasti vieraskielisyyden ja asukasperustaisuuden painokertoimia laskea.
3. Rahoituslaki 8 §: Kustannustason muutokseen ehdotettu laskentamalli on kannatettava eli indeksikorotus otettaisiin vuosittain huomioon myös palvelutarpeen arvioidun kasvun ja toteutuneiden kustannusten jälkikäteisen tarkistamisen osalta. Kuitenkin ottaen huomioon mm. Ukrainan sodan talousvaikutukset sekä julkisen sektorin palkankorotuksiin liittyvät odotetut muutokset, hyvinvointialueiden hintaindeksi tulisi arvioida uudelleen samalla kun rahoituslaskelmat päivitetään kesällä 2022 kuntien tilinpäätöstiedoilla.
4. Rahoituslaki 10 §: Ehdotettu muutos toteutuneiden kustannusten laskentatavassa huomioi aiempaa paremmin varainhoitovuoden hintatason, joten muutos on kannatettava.
5. Rahoituslaki 13 §: Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisten kustannusten perusteisiin ehdotettu muutos huomioi epävarmuustekijöistä huolimatta aiempaa paremmin erityisesti sosiaalihuollon palvelutarpeet, joilla on olennaisia vaikutuksia muiden sote-palveluiden käyttöön. Painokertoimia tulee kuitenkin arvioida säännöllisesti ja niiden sisältämiä määräytymistekijöitä jatkokehittää.
6. Rahoituslaki 35 a §: Ehdotettu hyvinvointialuekohtainen korvaus vuonna 2024 varmistaa osaltaan, että vuoden 2023 rahoituksen taso hyvinvointialueella vastaa aiempaa paremmin toteutuneita kustannuksia. Muutosehdotus on kannatettava. Tulisi kuitenkin arvioida, onko kertakorvauksen maksaminen mahdollista jo vuodelle 2023.
7. Rahoituslaki 38 §: Esitetty muutos palvelutarvekerrointen laskentatapaan vuosille 2023-2024 on perusteltu koronatilanteen vaikutusten loiventamiseksi. Laskentatavan ongelmana on kuitenkin, että voimakkaan ikärakenteen muutoksen alueilla, kuten Pohjois-Pohjanmaalla, keskiarvotiedon käyttö häivyttää väestörakenteen muutoksen vaikutusta rahoitukseen.

1

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Keskeiset nostot lausunnosta 1/2

1. **Yliopistosairaalalisä:** Riittävän rahoituksen turvaamiseksi yliopistosairaalahyvinvointialueille osoitettava rahoitus tulisi olla vuosittain noin 600 miljoonaa euroa. Tämä tulisi kohdentaa hyvinvointialueille erillisellä rahoituksen tekijällä, joka vähennettäisiin asukasperustaisesta rahoituksesta.

2. **Rahoituksen kriteerit, 3 §:** Asukastiheyden painokerroin tulisi nostaa 3,0 %:iin ja vastaavasti vieraskielisyyden ja asukasperustaisuuden painokertoimia laskea.

3. **Kustannustason muutoksen huomioon ottaminen, 8 §:** Kustannustason muutokseen ehdotettu laskentamalli on kannatettava eli indeksikorotus otettaisiin vuosittain huomioon myös palvelutarpeen arvioidun kasvun ja toteutuneiden kustannusten jälkikäteisen tarkistamisen osalta. Kuitenkin ottaen huomioon mm. Ukrainan sodan talousvaikutukset sekä julkisen sektorin palkankorotuksiin liittyvät odotetut muutokset, hyvinvointialueiden hintaindeksi tulisi arvioida uudelleen samalla kun rahoituslaskelmat päivitetään kesällä 2022 kuntien tilinpäätöstiedoilla.

Keskeiset nostot lausunnosta 2/2

5. **Kertakorvaus vuodelle 2024, 35 a §:** Ehdotettu hyvinvointialuekohtainen korvaus vuonna 2024 varmistaa osaltaan, että vuoden 2023 rahoituksen taso hyvinvointialueella vastaa aiempaa paremmin toteutuneita kustannuksia. Muutosehdotus on kannatettava. Tulisi kuitenkin arvioida, onko kertakorvauksen maksaminen mahdollista jo vuodelle 2023.

6. **Palvelutarvekertoimet vuosina 2023-2024:** Rahoituslaki 38 §: Esitetty muutos palvelutarve-kerrointen laskentatapaan vuosille 2023-2024 on perusteltu koronatilanteen vaikutusten loiventamiseksi. Laskentatavan ongelmana on kuitenkin, että voimakkaan ikärakenteen muutoksen alueilla, kuten Pohjois-Pohjanmaalla, keskiarvotiedon käyttö häivyttää väestörakenteen muutoksen vaikutusta rahoitukseen.

7. **Tarvetekijät, rahoituslain liite:** On myönteistä, että tarvetekijöiden määrää on lisätty ja painokertoimia on arvioitu uudelleen. Määräytymistekijöiden jatkokehittäminen on edelleen tarpeen kuitenkin niin, että rahoituskehityksen ennakoitavuus ei kohtuuttomasti kärsi.